

INSON HAYOTIDA OILANING O‘RNI

Mengboyev Lazizbek

Shoyimova Komila

Termiz iqtisodiy va servis universiteti

Annotatsiya

Mazkur maqolada oila institutining inson hayotidagi beqiyos o‘rni, uning shaxs kamoloti va jamiyat taraqqiyotiga ko‘rsatadigan ta’siri keng yoritilgan. Oila — insonning hayotida birinchi maktab, mehr va tarbiya manbai, ruhiy tayanch hisoblanadi. Har bir insonning xarakteri, axloqi, iymoni va dunyoqarashi avvalo oilada shakllanadi. Shu sababli oila mustahkamligi jamiyat barqarorligi bilan chambarchas bog‘liqdir.

Maqolada oilaning ma’naviy va tarbiyaviy funksiyalari, zamonaviy jamiyatdagi roli, shuningdek, davlat tomonidan oilani qo‘llab-quvvatlash yo‘nalishlari tahlil qilinadi. Oila qadri, ota-onaning mas’uliyati, farzand tarbiyasining ijtimoiy ahamiyati haqida fikr-mulohazalar bildiriladi.

Oila nafaqat shaxs tarbiyasining o‘chog‘i, balki jamiyatning barqarorligini, milliy qadriyatlarni saqlovchi va rivojlantiruvchi asosiy ijtimoiy institutdir. Shu sababli oilaning mustahkamligi, sog‘lom muhitga ega bo‘lishi va undagi munosabatlarning uyg‘unligi millat kelajagining muhim kafolatidir. Maqolada shuningdek, zamonaviy oila modelining o‘ziga xos xususiyatlari, yoshlarni milliy ruhda tarbiyalashdagi roli va davlat siyosatida oilaga berilayotgan e’tibor haqida ham so‘z yuritiladi.

Kalit so‘zlar: oila, tarbiya, jamiyat, ma’naviyat, qadriyat, ota-ona, farzand, mehr, mas’uliyat, milliy an’ana.

Kirish

Oila — bu insoniyat hayotining eng qadimiy, eng muqaddas va eng muhim ijtimoiy institutidir. Inson dunyoga kelgan zahoti oila muhitida voyaga yetadi, uning mehr-muhabbatini his qiladi, tarbiya oladi va jamiyatga kirish uchun tayyorgarlik ko‘radi. Shu boisdan oila inson hayotida faqatgina yashash joyi emas, balki u hayot maktabi, ma’naviyat o‘chog‘i va ruhiy tayanchdir.

Har bir inson hayotining poydevori aynan oilada qo'yiladi. Bola avvalo oilada mehri, g'amxo'rlikni, sabr-toqatni, mehnatsevarlikni, hurmat va sadoqatni o'rganadi. Shaxsning dunyoqarashi, axloqiy mezonlari va jamiyatga bo'lgan munosabati ota-ona tarbiyasiga bevosita bog'liq. Shu sababli oilaning sog'lom va barqaror bo'lishi nafaqat bir inson, balki butun jamiyat uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kunda globallashuv, texnologik taraqqiyot, turli madaniy oqimlar sharoitida oilaning roli yanada muhimlashdi. Chunki turli tashqi omillar yoshlarning axloqi va dunyoqarashiga ta'sir etmoqda. Ana shunday davrda oila milliy qadriyatlarni saqlovchi, farzandlarni milliy ruhda tarbiyalovchi eng ishonchli maskan bo'lib qolmoqda.

Oila jamiyatning ijtimoiy va iqtisodiy hayotida ham muhim o'rin tutadi. Sog'lom oila — bu mehnatsevar insonlar, yaratuvchan fikrli farzandlar, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlovchi omil demakdir. Shu sababli davlat siyosatida ham oilaning o'rnini va mavqei doimo e'tiborda bo'lib kelmoqda.

O'zbekiston Respublikasida "Oila kodeksi", "Oila va xotin-qizlar qo'mitasi to'g'risida"gi qarorlar, "Sog'lom oila — sog'lom jamiyat" shiori asosida olib borilayotgan ishlar oilani mustahkamlash, farzand tarbiyasini to'g'ri yo'lga qo'yish, ayollarning ijtimoiy mavqeini oshirishga qaratilgan. Bu islohotlar natijasida oilalarda tinchlik, totuvlik, mehr-oqibat, o'zaro hurmat va birdamlik mustahkamlanmoqda.

Asosiy qism

Oila — jamiyatning poydevori, insoniyat taraqqiyotining bosh manbaidir. Har bir jamiyatning ma'naviy qiyofasi, axloqiy darajasi va madaniy rivoji, avvalo, oilalardagi muhitga bog'liq. Agar oila mustahkam, totuv va ma'naviy jihatdan boy bo'lsa, jamiyat ham barqaror va taraqqiy etgan bo'ladi.

Oilaning asosiy vazifalaridan biri — bu tarbiya berishdir. Bola hayotining ilk saboqlarini oilada oladi. Ota-ona farzandining birinchi ustozidir. Ularning har bir so'zi, harakati, muomalasi farzand uchun ibrat maktabidir. Shuning uchun ota-onaning mas'uliyati juda ulkan. Agar oila mehrga, o'zaro hurmat va ishonchga asoslangan bo'lsa, farzandlar ham sog'lom fikrli, iymonli, mehnatsevar va vatanparvar bo'lib voyaga yetadilar.

Oilaning yana bir muhim vazifasi — insonni ruhiy jihatdan qo'llab-quvvatlashdir. Hayotda har kim quvonch, tashvish, sinov va muammolarga duch keladi. Ana shunday paytlarda inson uchun eng katta kuch va tayanch bu — oilasidir. Oila a'zolarining

mehr-muhabbati, ishonchi va g'amxo'rliqi insonni hayotdagi har qanday qiyinchilikdan o'tishga undaydi.

Zamonaviy dunyoda oilaning ijtimoiy roli kengayib bormoqda. Oila nafaqat shaxsni tarbiyalaydi, balki jamiyatning ma'naviy qiyofasini shakllantiradi, iqtisodiy barqarorlikka hissa qo'shadi. Shu sababli har bir mamlakatda oilani qo'llab-quvvatlash, uning manfaatlarini himoya qilish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir.

O'zbekiston Respublikasida ham bu borada keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. "Oila kodeksi", "Ayollar va erkaklar teng huquqliligi to'g'risida"gi qonunlar, "Oila va xotin-qizlar qo'mitasi" faoliyati, "Sog'lom oila — sog'lom jamiyat" shiori asosida olib borilayotgan targ'ibot ishlari bunga misoldir. Bu sa'y-harakatlarning barchasi oilaning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlash, unda sog'lom muhit yaratish va farzand tarbiyasiga e'tiborni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, oilaviy qadriyatlarni asrab-avaylash, milliy an'analarni davom ettirish ham muhim masaladir. Har bir oila a'zosi — ota, ona, farzand — o'z burchini his etib yashasa, oilada totuvlik, mehr va baxt hukm suradi. Totuv oila — mustahkam davlatning garovidir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, oila inson hayotining eng muhim bo'g'ini, jamiyat barqarorligining poydevori va baxt manbaidir. Har bir insonning hayoti, baxti, ma'naviy yuksalishi oiladan boshlanadi. Oila nafaqat insonni tarbiyalaydi, balki uni hayot sinovlariga tayyorlaydi, unga kuch va ilhom beradi.

Shuning uchun ham har bir inson o'z oilasiga e'tiborli bo'lishi, mehr, hurmat va sabr-toqatni ustuvor qo'yishi kerak. Oila qadriyatlarini asrash — millat qadriyatlarini asrash demakdir. Sog'lom oila — bu baxtli insonlar, baxtli insonlar esa — farovon jamiyatdir.

Demak, oilaning o'rni va ahamiyati haqida qay darajada fikr yuritsak ham, uning inson hayotidagi beqiyos rolini to'liq ifodalash qiyin. Chunki oila — bu hayotning boshi, insoniylikning maktabi va baxtning manbaidir. Oila — bu mehr, muhabbat va ishonch maskani. U nafaqat yashash uchun joy, balki ruhiy osoyishtalik va tinchlik manbai hamdir. Har bir inson o'z oilasidan kuch oladi, hayotdagi muvaffaqiyatlarini oilasining qo'llab-quvvatlovi bilan qo'lga kiritadi. Shunday ekan, oilani asrab-avaylash, undagi muhitni sog'lom saqlash, o'zaro hurmat va e'tibor muhitini yaratish har bir insonning burchidir.

Bugungi globallashuv davrida oilaning o'zni yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki turli g'oyaviy oqimlar, axborot xurujlari yoshlarning tafakkuriga ta'sir qilayotgan bir paytda, oila milliy qadriyatlarni, odob-axloqni, urf-odatlarini avloddan avlodga o'tkazuvchi eng muhim maskan sifatida xizmat qiladi. Ota-ona farzandni faqat bilimli emas, balki ma'naviy yetuk, axloqan pok, vatanparvar qilib tarbiyalashi bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Bugungi kunda insoniyat hayoti o'zgarib bormoqda, yangi texnologiyalar, global axborot oqimlari, turli madaniy ta'sirlar yoshlar dunyoqarashini shakllantiradi. Ammo shunday zamonda ham oilaning qadri, roli va ahamiyati o'z kuchini yo'qotgani yo'q. Aksincha, oila bugungi jamiyatning ma'naviy tayanchi sifatida yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda. Chunki insonni inson qiladigan, uni jamiyatga foydali shaxs etib tarbiyalaydigan eng muhim muhit bu — oila.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasining “Oila kodeksi”. – Toshkent: Adolat nashriyoti, 2022.
3. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
4. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston XXI asr bo'sag'asida: xavfsizlik, barqarorlik va taraqqiyot. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.
5. Xayrullayev M. Oila va jamiyat taraqqiyoti masalalari. – Toshkent: Fan, 2019.
6. Abdurahmonova G. Oila psixologiyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
7. “Oila va xotin-qizlar qo'mitasi” rasmiy nashrlari, 2024-yil.